

De informatiebehoefte van downstreamgebruikers in het kader van REACH: Samenvatting van marktonderzoeken in 2017-2018

Samenvatting

Juni 2019

Afwijzing van aansprakelijkheid

Deze publicatie is uitsluitend bedoeld ter informatie en geeft niet noodzakelijk het officiële standpunt van het Europees Agentschap voor chemische stoffen weer. Het Europees Agentschap voor chemische stoffen is niet verantwoordelijk voor het eventuele gebruik van de in dit document opgenomen informatie.

Versie	Update	Wijziging
1.0	08.07.2019	Eerste uitgave

De informatiebehoefte van downstreamgebruikers krachtens REACH - Samenvatting

Referentie: ECHA-2019-R-14-NL

ISBN: 978-92-9481-294-0

Cat. nummer: ED-04-19-508-NL-N

DOI: 10.2823/429362

Publicatiedatum: Juni 2019

Taal: NL

© Europees Agentschap voor chemische stoffen, 2019
Omslag © Europees Agentschap voor chemische stoffen

Als u naar aanleiding van dit document vragen of opmerkingen hebt, kunt u deze indienen met behulp van het formulier voor informatieverzoeken (onder vermelding van de referentie en datum van uitgave). Dit formulier is te vinden op de contactpagina van ECHA:

<http://echa.europa.eu/contact>

Europees Agentschap voor chemische stoffen

Postadres: P.O. Box 400, FI-00121 Helsinki, Finland

Bezoekadres: Annankatu 18, Helsinki, Finland

1. Samenvatting

Achtergrond

In 2017 en 2018 heeft het Europees Agentschap voor chemische stoffen (ECHA) met partners zes onderzoeken uitgevoerd om inzicht te krijgen in hoe goed bedrijven op de hoogte zijn over uitgebreide veiligheidsinformatiebladen, hoe zij deze gebruiken en wat zij ervan verwachten. Een uitgebreid veiligheidsinformatieblad bevat een kerndeel van 16 rubrieken en blootstellingsscenario's in een bijlage.

Krachtens REACH is een eis ingevoerd om het veiligheidsinformatieblad uit te breiden met een blootstellingsscenario-bijlage voor gevaarlijke stoffen¹ die in hoeveelheden van 10 ton of meer per jaar worden geregistreerd. Door middel van het uitgebreide veiligheidsinformatieblad kan relevante informatie uit de chemische veiligheidsbeoordeling van de registrant worden meegedeeld. De informatie die in blootstellingsscenario's vermeld staat moet gebruikers van chemische stoffen ondersteunen om de nodige maatregelen te nemen om de gezondheid van de mens en het milieu te beschermen.

In de onderzoeken in dit rapport wordt feedback gegeven over de nieuwe blootstellingsscenario-bijlage en over het kerndeel van het veiligheidsinformatieblad dat al tientallen jaren verplicht is voor alle gevaarlijke stoffen en mengsels.

De onderzoeken werden uitgevoerd in het kader van het programma Uitwisselingsnetwerk voor blootstellingsscenario's (ENES)². Zij bestreken verschillende fasen in de toeleveringsketen van de fabrikanten van stoffen tot formuleerders van mengsels, alsmede distributeurs en gebruikers van chemische stoffen in Finland, en in vijf industriële sectoren die chemische stoffen gebruiken in Italië. Daarnaast werden de standpunten van de arbeidsinspecteurs over de uitgebreide veiligheidsinformatiebladen en het mogelijke gebruik van hun gegevens bij de werkplek-risicobeoordeling verzameld.

Onderzoeken

In Finland werden twee ronden van bedrijfsenquêtes georganiseerd, de eerste in het voorjaar van 2017 en de tweede begin 2018. Er namen 37 bedrijven aan deel, waarvan het merendeel grote en middelgrote ondernemingen waren. Het doel was inzicht te krijgen in de huidige stroom van informatie over gevaarlijke stoffen en mengsels in de toeleveringsketen, en hoe goed hierbij tegemoet wordt gekomen aan de behoeften van bedrijven in de Finse metaal- en machinebouwsector.

In de eerste ronde van enquêtes in 2017 werd naast de bovenvermelde punten informatie verzameld over hoe goed bedrijven op de hoogte zijn van het ondersteunende materiaal van ECHA (richtsnoeren en tools voor downstreamgebruikers).

Eind 2017 heeft ECHA ook samengewerkt met vijf Finse brancheorganisaties aan een onderzoek. Het onderzoek vormde een aanvulling op de enquêtes en verzamelde feedback van 45 bedrijven over de informatiestroom, hoe de communicatie in de toeleveringsketen verbeterd zou kunnen worden en vragen over de beschikbare richtsnoeren en tools om bedrijven met hun verplichtingen krachtens REACH en CLP te ondersteunen. De reacties waren afkomstig van bedrijven die actief zijn op verschillende niveaus van de toeleveringsketen, waaronder kleine, middelgrote en grote bedrijven die stoffen vervaardigen, mengsels formuleren, chemische stoffen distribueren of ze gebruiken in de metaal- en machinebouwsector.

Ook werd er een onderzoek gedaan onder Italiaanse bedrijven door het Italiaanse nationale

¹ Hieronder vallen stoffen die persistent, bioaccumulerend en toxisch zijn; stoffen die zeer persistent en zeer bioaccumulerend zijn; en stoffen van de Kandidatenlijst.

² <https://echa.europa.eu/about-us/exchange-network-on-exposure-scenarios>

instituut voor de verzekering tegen arbeidsongevallen (INAIL). In dit onderzoek werd de stroom en de kwaliteit van uitgebreide veiligheidsinformatiebladen onderzocht en bekeken hoe bedrijven bij hun werkplek-risicobeoordeling informatie uit de veiligheidsinformatiebladen gebruiken. Het werd uitgevoerd in samenwerking met de Italiaanse federatie van de chemische industrie en vijf verenigingen voor de sectoren houtverwerking, textiel, papier en karton, leerlooierij en kunststof en rubber. In totaal deden 683 bedrijven (voornamelijk kleine en middelgrote ondernemingen) in deze vijf sectoren begin 2018 mee aan dit onderzoek.

Het doel van de arbeidsinspectieonderzoeken was te weten te komen welke informatie in het uitgebreide veiligheidsinformatieblad door de autoriteiten voor gezondheid en veiligheid op het werk wordt beschouwd als nuttig voor gebruikers van chemische stoffen. Eind 2017 werden er bij vertegenwoordigers van 10 arbeidsinspectie instanties enquêtes afgenomen en 20 EU-lidstaten deden mee aan een onderzoek in het voorjaar van 2018. Zij werden benaderd via de Chemex-werkgroep van het Comité van hoge functionarissen van de arbeidsinspectie (SLIC).

Samenvatting van de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen

In de onderzoeken zijn vier soorten problemen aan het licht gekomen.

1. Eindgebruikers zijn niet volledig op de hoogte van hun verplichtingen in verband met uitgebreide veiligheidsinformatiebladen.
2. Er is nog geen neerwaartse stroom van informatie in de toeleveringsketen als bedoeld en de opwaartse communicatie over het gebruik is beperkt.
3. De informatie in de uitgebreide veiligheidsinformatiebladen komt niet tegemoet aan de behoeften van de ontvangers.
4. Er is een gebrek aan IT-oplossingen om de overdracht van informatie over blootstellingsscenario's tussen bedrijven te vergemakkelijken.

Uit de onderzoeken blijkt de **beperkte kennis van bedrijven over uitgebreide veiligheidsinformatiebladen**, de daarmee verband houdende wettelijke verplichtingen en de beschikbare ondersteuning voor bedrijven.

In het algemeen zijn leveranciers van chemische stoffen (met name grote bedrijven) goed op de hoogte en beschikken ze over de nodige middelen om aan hun verplichtingen te voldoen. Desondanks had bijna de helft van de eindgebruikersbedrijven in Finland en Italië nog geen uitgebreide veiligheidsinformatiebladen ontvangen of daarvan kennis genomen. Eindgebruikers van chemische stoffen maken echter voornamelijk gebruik van mengsels en het is nog niet gangbaar om blootstellingsscenario-informatie op te nemen in veiligheidsinformatiebladen voor mengsels.

Een toelichting over hoe blootstellingsscenario-informatie in het veiligheidsinformatieblad voor mengsels moet worden vermeld, zal naar verwachting worden ontwikkeld in het kader van de REACH-evaluatie actiepunten 3. Bovendien hebben veel eindgebruikers van chemische stoffen aangegeven dat zij niet goed op de hoogte zijn van de verplichtingen in verband met blootstellingsscenario's. Hieruit blijkt duidelijk dat er onderin de toeleveringsketen behoefte is aan voortdurende bewustmakingsactiviteiten over uitgebreide veiligheidsinformatiebladen.

ECHA heeft reeds uitgebreid ondersteunend materiaal over uitgebreide veiligheidsinformatiebladen gepubliceerd, waaronder eenvoudige richtsnoeren en voorbeelden ter ondersteuning van bedrijven. De meeste van deze publicaties zijn beschikbaar in 23 EU-talen en kunnen daarom door belanghebbenden gemakkelijk worden geraadpleegd en gebruikt om hun kennis over het onderwerp te vergroten. Het materiaal is te vinden in de

downstreamgebruiker-pagina's³ van de ECHA-website. Praktische voorbeelden van blootstellingsscenario's zijn beschikbaar in de ondersteuning-pagina⁴ van de website.

In de Finse, Italiaanse en arbeidsinspectie-onderzoeken is melding gemaakt van lacunes in **de stroom van het uitgebreide veiligheidsinformatieblad** in de toeleveringsketen. Er werd opgemerkt dat de blootstellingsscenario's die bedrijven ontvangen vaak een redelijke lengte hebben - minder dan 30 bladzijden - maar niet altijd het onderste deel van de toeleveringsketen bereiken vanwege praktische problemen (bv. door IT-systemen of vertalingen) bij de verspreiding ervan. Alle actoren in de toeleveringsketen moeten zich er echter van bewust zijn dat het uit hoofde van REACH verplicht is om informatie over blootstellingsscenario's te verstrekken en dat bedrijven op alle niveaus van de toeleveringsketen recht hebben op deze informatie.

Uit de onderzoeken in dit rapport blijkt duidelijk dat **communicatie hogerop in de toeleveringsketen** met leveranciers over gebruiksgelateerde informatie **nog steeds beperkt** is en vooral gericht is op kwesties die verband houden met de indeling en persoonlijke beschermingsmiddelen. Communicatie hogerop in de toeleveringsketen over vormen van gebruik en gebruiksvoorwaarden met registranten alsmede contacten met leveranciers over de kwaliteit van het uitgebreide veiligheidsinformatieblad vindt op ad-hocbasis plaats, voornamelijk bij grotere bedrijven. De bevindingen van het Finse en het Italiaanse onderzoek geven aan dat gestructureerde communicatie bevorderlijk zou zijn voor het kanaliseren van begrijpelijke informatie over vormen van gebruik en gebruiksomstandigheden hogerop in de toeleveringsketen. De routekaarten die in het kader van het ENES-programma zijn ontwikkeld kunnen hiervoor een oplossing bieden op het niveau van de industriële sector.

In de onderzoeken werden verschillende **tekortkomingen in de kwaliteit van de uitgebreide veiligheidsinformatiebladen** geconstateerd. Bedrijven en arbeidsinspecteurs zijn het erover eens dat blootstellingsscenario's alleen van toegevoegde waarde zijn als ze goed zijn opgesteld. De vastgestelde tekortkomingen zijn onder meer informatie die ontbreekt, onduidelijk is of te algemeen is om nuttig te zijn. Een gebrek aan geharmoniseerde documentstructuur, inconsistentie van informatie en dubbelzinnige terminologie werden veelvuldig genoemd. Bovendien bleek uit het onderzoek dat het ontbreken van een versie in de landstaal voor de blootstellingsscenario's en een gedeeltelijke of gebrekkige vertaling van uitgebreide veiligheidsinformatiebladen veel voorkwam. Deze kwaliteitskwesties ondermijnen de waarde en bruikbaarheid van de uitgebreide veiligheidsinformatiebladen en moeten prioriteit krijgen.

Het is belangrijk om te bedenken dat de uitgebreide veiligheidsinformatiebladen naar verwachting zullen worden gebruikt door diverse bedrijven die uiteenlopen van vaklui tot grote bedrijven met afdelingen die zich bezighouden met de veiligheid van chemische stoffen en de naleving van de wettelijke voorschriften. De verspreiding van veiligheidsinformatiebladen met blootstellingsinformatie in PDF of op papier maakt het lastig om tegemoet te komen aan de informatiebehoefte van een diverse groep ontvangers en tegelijkertijd de documenten hanteerbaar en begrijpelijk te houden in de Europese meertalige omgeving. Veel bedrijven hebben daarom aangegeven **moderne IT-oplossingen** te willen die hun werk zouden vereenvoudigen. Zij zouden graag IT-oplossingen krijgen waarmee informatie die voor het bedrijf relevant is kan worden gefilterd. Daarnaast zouden oplossingen voor de elektronische overdracht van informatie van binnenkomende uitgebreide veiligheidsinformatiebladen naar de IT-systemen van de ontvangers welkom zijn. De invoering van dergelijke tools zou leiden tot een betere efficiëntie van de verwerking van de informatie van veiligheidsinformatiebladen en tot minder fouten door tijdrovende handmatige verwerking van gegevens.

³ <https://echa.europa.eu/regulations/reach/downstream-users>

⁴ <https://echa.europa.eu/support/practical-examples-of-exposure-scenarios>

De zes marktonderzoeken bieden waardevolle inzichten in de stroom van uitgebreide veiligheidsinformatiebladen in de toeleveringsketen en het effect van de blootstellingsscenario's op het niveau van de eindgebruiker in 2017 en 2018. Daarom zullen de bevindingen de planning van ENES-activiteiten voor verbetering van de communicatie in de toeleveringsketen vergemakkelijken en zullen zij bijdragen aan de REACH-evaluatie actiepunt 3⁵ *betreffende de werkbaarheid en de kwaliteit van uitgebreide veiligheidsinformatiebladen*. Een deel van de verzamelde informatie is ook relevant voor de ontwikkelingswerkzaamheden in het kader van REACH-evaluatie actiepunt 12.1 *betreffende de interface van REACH en de wetgeving inzake veiligheid en gezondheid op het werk* en REACH-evaluatie actiepunt 14 *betreffende de ondersteuning van kleine en middelgrote ondernemingen*.

Het volledige rapport is beschikbaar op de website van ECHA op de pagina REACH-evaluatie actiepunt 3 op:

<https://echa.europa.eu/reach-review-action-3>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0116&from=EN>

EUROPEES AGENTSCHAP VOOR CHEMISCHE STOFFEN
ANNANKATU 18, P.O. BOX 400,
FI-00121 HELSINKI, FINLAND
ECHA.EUROPA.EU